

ประกาศเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ
เรื่อง การใช้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙

ด้วยเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๙ เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตำบลเวียงเชียงของ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทย นโยบายการพัฒนาจังหวัดและแผนแม่บทการบริหารจัดการมูลฝอยของประเทศ(พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๐) โดยใช้หลักการ ๓ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ๓Rs: Reduce Reuse Recycle ภายใต้กรอบการดำเนินงาน จำนวน ๓ ระยะ ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อลดปริมาณขยะ และส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง จัดทำระบบเก็บขนอย่างมีประสิทธิภาพ และขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๙ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ จึงประกาศใช้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๙

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๘ เดือน มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๙

(นางสุกัญญา ที่ปรีक्षा)

นายกเทศมนตรีตำบลเวียงเชียงของ

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
“จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙
เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ

สำนักงานเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ
ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ
จังหวัดเชียงราย

คำนำ

ด้วยจากสถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันประกอบด้วยหลายสาเหตุ ปัจจัย และจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วนกระทรวงมหาดไทยหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ในการดำเนินการบริการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ในด้านต่างๆ เช่น ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพ และขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๙ ขึ้น โดยให้หลักการ ๓ช : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ๓Rs : Reduce Reuse Recycle ภายใต้กรอบการดำเนินงาน จำนวน ๓ ระยะ (ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง) ระยะต้นทาง คือ ลดปริมาณขยะ การส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง เช่นการคัดแยกขยะภายในครัวเรือนก่อนนำไปทิ้งในถังขยะ หรือกำหนดให้ครัวเรือนทุกครัวเรือนจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ระยะกลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บขนอย่างมีประสิทธิภาพ และระยะปลายทาง คือ ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นการขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดความต่อเนื่อง และเป็นไปตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)

ดังนั้น เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. วัตถุประสงค์	๑
๓. นิยามความหมายและประเภทของขยะ	๑
๔. เป้าหมาย	๒
บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ	
๑. ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ	๓
บทที่ ๓ แผนการปฏิบัติการจัดการขยะเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ	
๑. การจัดการขยะเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ	๕
๒. กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย ประจำปี ๒๕๖	๖
๓. เป้าประสงค์	๖
๔. ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	๖
๕. มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	๗
แผนการดำเนินงาน	๘
ภาคผนวก	๑๓

บทที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยจากสถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันประกอบด้วยหลายสาเหตุปัจจัย และจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน กระทรวงมหาดไทยหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ เช่น ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพ และขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๙ ขึ้น โดยหลักการ ๓ช : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ๓Rs : Reduce Reuse Recycle ภายใต้กรอบการดำเนินงาน จำนวน ๓ ระยะ (ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง) ตลอดจนเป็นการขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหายขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดความต่อเนื่อง และเป็นไปตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๐)

เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขึ้น เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ ตามอำนาจหน้าที่ และให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง

๓. เพื่อให้เป็นไปตามตัวชี้วัดเป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙

๓. นิยามความหมายและประเภทของขยะ

ขยะหรือมูลฝอย (Solid waste) คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติกภาชนะที่ใส่อาหาร เศษสัตว์ ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดได้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

มูลฝอยติดเชื้อ คือ มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้นซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้

ประเภทของมูลฝอย สามารถแบ่งตามลักษณะทางกายภาพของขยะได้เป็น ๕ ประเภท ได้แก่

๑. ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น

แต่จะไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ โดยที่ขยะย่อยสลายนี้เป็นขยะที่พบบมากที่สุด คือ พบมากถึง ๖๔% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

๒. ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือ ขยะมูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือ วัสดุเหลือใช้ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่องเครื่องดื่ม แบบ UHT กระป๋องเครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้เป็นขยะที่พบบ่อยมากเป็นอันดับสองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ ๓๐% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

๓. ขยะอันตราย (Hazardous waste) หรือ มูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุที่ทำให้เกิดโรควัตถุไวรัสมันตรังสีวัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ถาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น ขยะอันตรายนี้เป็นขยะที่มักพบได้น้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณเพียง ๓% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

๔. ขยะทั่วไป (General waste) หรือ มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกปนเปื้อนเศษอาหาร โฟมปนเปื้อนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือจะประมาณเพียง ๓% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

มูลฝอยติดเชื้อ คือ มูลฝอยที่เกิดขึ้นหรือใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพ หรือซากสัตว์รวมทั้งในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ เช่น ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ และการใช้สัตว์ทดลอง วัสดุของมีคม มีด เข็ม กระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทาด้วยแก้ว สไลด์ แผ่นกระจกปิดสไลด์ วัสดุซึ่งสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด ผ้าก๊อซ ผ้าต่างๆ และท่อยาง เป็นต้น

๔. เป้าหมาย

เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ มีการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และถูกหลักวิชาการบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

บทที่ ๒

ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ

๑. ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ

กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยกฐานะชุมชนเมืองเชียงของขึ้นเป็น เขตการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยกฐานะชุมชนหมู่ที่ ๒,๓,๗,๘ และ ๑๒ ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็น “สุขาภิบาลเวียงเชียงของ” “เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๘ และเปลี่ยนแปลงเขตสุขาภิบาลเวียงเชียงของใหม่เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๒๓ มีพื้นที่ทั้งหมด ๑.๘ ตารางกิโลเมตรหรือ ๑,๑๓๕ ไร่

พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ยกฐานะสุขาภิบาลเวียงเชียงของเป็น "เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ" เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๒

สภาพทั่วไป

เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีพื้นที่ทั้งหมด ๑.๘ ตารางกิโลเมตรหรือ ๑,๑๓๕ ไร่ ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ๘๘๐ กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดเชียงราย ๑๓๗ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ๕ หมู่บ้าน คือ

๑. บ้านในเวียง	หมู่ที่ ๒ ตำบลเวียง
๒. บ้านสบสม	หมู่ที่ ๓ ตำบลเวียง (ไม่เต็มพื้นที่)
๓. บ้านหาดไคร้	หมู่ที่ ๗ ตำบลเวียง
๔. บ้านเวียงแก้ว	หมู่ที่ ๘ ตำบลเวียง (ไม่เต็มพื้นที่)
๕. บ้านเวียงดอนชัย	หมู่ที่ ๑๒ ตำบลเวียง

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือติดต่อกับ	บ้านหัวเวียง หมู่ที่ ๑ เทศบาลตำบลเวียง
ทิศใต้ติดต่อกับ	บ้านใจโก้ หมู่ที่ ๑๐ เทศบาลตำบลเวียง
ทิศตะวันออกติดต่อกับ	แม่น้ำโขง(สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว)
ทิศตะวันตกติดต่อกับ	บ้านทุ่งดุก หมู่ที่ ๔, บ้านทุ่งทราย หมู่ที่ ๕ และบ้านทุ่งพัฒนา หมู่ที่ ๑๓ เทศบาลตำบลเวียง

ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น ๓,๕๓๔ คน แยกเป็น ชาย จำนวน ๑,๖๑๘ คน หญิง จำนวน ๑,๙๑๖ คน ครีวเรือน จำนวน ๒,๔๐๕ ครีวเรือน

สภาพทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพทั่วไปเป็นพื้นที่ชุมชนเมือง มีการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีลักษณะเป็นพื้นที่ริมแม่น้ำ มีแม่น้ำสายหลักคือ แม่น้ำโขง ห้วยน้ำดุก และห้วยสบสม

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศมีลักษณะเป็นแบบกึ่งมรสุมเมืองร้อน โดยทั่วไปมี ๓ ฤดูกาล คือ

ฤดูฝน	เริ่มจากเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน
ฤดูหนาว	เริ่มจากเดือนตุลาคม ถึง เดือน มกราคม
ฤดูฝน	เริ่มจากเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือน พฤษภาคม

บทที่ ๓

แผนปฏิบัติการจัดการขยะเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ

๑. การจัดการขยะเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ

การเก็บขนรวบรวมขยะ

เทศบาลตำบลเวียงเชียงของได้ให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย ในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ โดยใช้วิธีการเก็บขนขยะด้วยรถบรรทุกขยะแบบอัดท้าย จำนวน ๒ คัน บริการเก็บขนขยะ ๓ วันต่อสัปดาห์ (วันอังคาร วันพฤหัสบดี วันเสาร์ ข้อมูลปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๙) ปริมาณขยะเก็บขนประมาณ ๔ ตันต่อวัน ปริมาณขยะเก็บขนทั้งหมด ๑,๔๗๐ ตันต่อปี (ข้อมูลปี ๒๕๖๘) เนื่องจากชุมชนมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบกับมีการสร้างที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานในพื้นที่จำนวนมาก ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นเช่นกัน การเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอยเริ่มต้น จำนวน ๑๕ บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน ตามเทศบัญญัติของเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ เรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๔๓

อัตราการผลิตขยะ

อัตราการผลิตขยะโดยเฉลี่ยประมาณ ๐.๒๗ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน (ปี ๒๕๖๘)

สถานที่กำจัดขยะ

เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ เก็บขนขยะไปกำจัด ณ บ่อขยะบ้านหัวเวียง ม.๑ ตำบลเวียงโดยวิธีการฝังกลบ

ค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ

- ค่าน้ำมัน ๙๓,๗๔๐.๐๐ บาท/ปี
- ค่าซ่อมแซม / บำรุงรักษาระบบ ๔๐,๑๕๐.๐๐ บาท/ปี
- ค่าจ้างคนงาน ๑,๐๐๒,๔๘๐.๐๐ บาท/ปี

รูปแบบการจัดการขยะ

รูปแบบการจัดการมูลฝอยมีแนวคิดหลักในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในการจัดการมูลฝอยในชุมชนของตนเอง โดยการสร้างความตระหนักในสภาพปัญหาาร่วมดำเนินการระหว่างชุมชนกับเทศบาลตำบลเวียงเชียงของให้เกิดการบูรณาการของการจัดการขยะ มุ่งเน้นให้มีการคัดแยกพร้อมนำขยะนำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดให้น้อยที่สุด โดยใช้หลัก ๓ช : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ๓RS : Reduce Reuse Recycle ภายใต้กรอบการดำเนินงาน จำนวน ๓ ระยะ (ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง) ระยะต้นทาง คือลดปริมาณขยะ การส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง เช่น การคัดแยกขยะภายในครัวเรือนก่อนนำไปทิ้งในถังขยะ พร้อมกำหนดให้ครัวเรือนทุกครัวเรือนจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ระยะกลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บขยะอย่างมีประสิทธิภาพ และระยะปลายทาง คือ ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพ และการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนอย่างถูกวิธี มีความต่อเนื่อง จนเป็นวิถีของประชาชนในท้องถิ่น

๑. CBM (Community Based Solid Waste Management) การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน กระบวนการจัดการขยะแบบผสมผสาน มีเป้าหมายเพื่อลดปริมาณขยะ ณ แหล่งกำเนิดขยะ ได้แก่

- ๑.๑ ลดปริมาณมูลฝอยที่ต้องเก็บขนไปกำจัด
- ๑.๒ ได้รับประโยชน์จากการขาย หรือใช้ประโยชน์มูลฝอย
- ๑.๓ ชุมชนมีความสะอาด เป็นระเบียบและมี สภาพแวดล้อมที่ดี
- ๑.๔ เกิดกิจกรรมร่วมกันในชุมชน สร้างสรรค์สังคมน่าอยู่

๒. A-I-C (Appreciation-Influence-Control(A-I-C) เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม

๒.๑ ระดมแนวคิดที่สร้างสรรค์

๒.๒ สร้างเสริมการมีส่วนร่วม

๒.๓ เสริมพลังของชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนา

๓. การจัดการขยะด้วยเทคนิค๓Rs : Reduce (ลดการใช้) Reuse (ใช้ซ้ำ) Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่) เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยมีรูปแบบการดำเนินงานดังนี้

๓.๑ กำหนดให้ทุกครัวเรือนมีการคัดแยกขยะ ได้แก่ ขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ ขยะอันตราย และขยะทั่วไป

๓.๒ ส่งเสริมให้มีการรับซื้อขยะรีไซเคิล โดยจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลเพื่อสวัสดิการมาปนกิจ

๓.๓ ส่งเสริมให้มีการนำขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ย เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

๓.๔ จัดให้มีการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องในสถานที่กำจัด

๓.๕ ส่งเสริมให้มีการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน

ปัญหาการจัดการขยะ

๑. ด้านการบริหารจัดการ ขัดจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินการ

๒. ด้านจิตสำนึก ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง ขาดความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการขยะมูลฝอยและชอบความสะดวกสบาย ทิ้งขยะไม่เล็งคิด

๓. ด้านการมีส่วนร่วม มีประชาชนส่วนน้อยให้ความร่วมมือในการแก้ไขขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ คิดว่าการแก้ไขเป็นภาระหน้าที่ของเทศบาล

๒. กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการจัดการมูลฝอย ประจำปี ๒๕๖๘

การดำเนินงานออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะต้นทาง คือ การลดปริมาณขยะและการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ระยะกลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บและขนอย่างมีประสิทธิภาพ และระยะปลายทาง คือ ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ โดยใช้หลัก ๓ช : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่หรือ(๓Rs: Reduce Reuse และ Recycle) และหลักการ “ประชารัฐ” รวมถึงการดำเนินการคัดแยกขยะ ซึ่งประสบความสำเร็จในการคัดแยกขยะอินทรีย์โดยการจัดตั้งถังขยะเปียกลดโลกร้อน ครัวเรือน และการคัดแยก ขยะอันตรายชุมชน โดยการจัดตั้งถังขยะอันตรายชุมชนครบทุกหมู่บ้าน/ชุมชน กลางทาง มุ่งเน้นการจัดการ ระบบการเก็บขนขยะให้มีประสิทธิภาพ และปลายทาง มุ่งเน้นในการกำจัดขยะให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลรวมถึงส่งเสริมการจัดกลุ่ม Clusters

๓. เป้าประสงค์

๓.๑ ขยะได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๓.๒ จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน และมีเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก(อถล.)

๔. ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

๔.๑ ขยะที่เกิดขึ้นได้รับการคัดแยกและกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๔.๒ ครัวเรือนจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน และเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ทุกครัวเรือน

๕. มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะ

มาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนประสบผลสำเร็จโดยเริ่มต้น คือ ให้ประชาชนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดวินัยลดการบริโภคสินค้าที่ฟุ่มเฟือยหรือไม่จำเป็น เพื่อลดอัตราการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด สนับสนุนการผลิตและการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการใช้ซ้ำ การคัดแยก นำขยะมูลฝอย ขยะอันตราย และนำไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดก่อนการกำจัดในขั้นสุดท้าย ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจรีไซเคิล รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้ครัวเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ และภาคบริการ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวคัดแยกและลดปริมาณในส่วนของภาคเอกชนต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการใช้วัสดุที่สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ตามหลักการ ๓Rs (Reduce Reuse และ Recycle) ภาครัฐเป็นผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในหน่วยงานและส่งเสริมการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้ครบวงจร ขยะมูลฝอยที่เราพบเห็นกันในชีวิตประจำวันนั้น เกิดจากครัวเรือน สถานประกอบการ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ดังนั้น จึงต้องใช้มาตรการต่างๆ ในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ดังนี้

๑. มาตรการด้านการบริหารจัดการ

๑.๑ มีการรายงานข้อมูลในแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำปีเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และ ๒๕๖๙ (มฝ.๒) ผ่านระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒ มีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการจัดการมูลฝอย

๑.๓ จัดตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการประชุมดำเนินกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนในพื้นที่

๒. มาตรการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง) เพื่อเป็นการจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพและนำกลับมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งเพื่อป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางมีแนวทางการจัดการ ดังต่อไปนี้

๒.๑ การจัดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแยกประเภทในสถานที่ราชการ วัด และ สถานที่ท่องเที่ยว

๒.๒ การจัดให้มีจุดรวบรวมหรือถังขยะอันตรายหมู่บ้าน

๒.๓ การขอความร่วมมือสถานประกอบการ ตลาด และร้านค้าในหมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วมในการลด ละเลิก การใช้ถุงพลาสติก โฟม หรือนำถุงพลาสติกและโฟมกลับมาใช้ประโยชน์ หรือขอความร่วมมือไม่ใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้า และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชน ในการใช้ถุงผ้าแทน

๒.๔ การเข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย

๒.๕ การกำหนดวันเวลาในการเก็บ ขนขยะมูลฝอย เพื่อเป็นการรักษาความสะอาดและความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน

๒.๖ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๒.๗ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมการบริหารจัดการขยะในชุมชน

๒.๘ โครงการ/กิจกรรมทำความสะอาด Big Cleaning Day

๓. **มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง)**
 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ
 เพื่อนำไปสู่การกำจัดขยะมูลฝอยต่อไป โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๓.๑ การส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานเก็บขยะ

๓.๒ การตรวจสอบและป้องกันไม่ให้เกิดขยะมูลฝอย น้ำ หรือสิ่งอื่นที่เกิดจากการขนส่งขยะมูล
 ฝอยตกหล่นรั่วไหล ออกจากรถบรรทุกเก็บขยะมูลฝอย

๓.๓ การทำความสะอาดดูแลบำรุงรักษารถบรรทุกเก็บขยะให้มีความสะอาดเป็นประจำ
 ทุกครั้งที่มีการเก็บขยะมูลฝอย

๔. **มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการจัดการ
 อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (ปลายทาง)**

๔.๑ การจัดหาสถานที่ทิ้งและกำจัดขยะมูลฝอย ให้มีกระบวนการ การกำจัดอย่างถูกต้องตาม
 หลักวิชาการ ตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยไม่ก่อให้เกิดมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๔.๒ การจัดทำฐานข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยและรายงานข้อมูล
 ผ่านระบบสารสนเทศกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. **มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง
 และปลายทาง**

๕.๑ ขอความร่วมมือหน่วยงานราชการ วัด สถานศึกษาในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ
 ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้บุคลากรในสังกัด เด็ก เยาวชน และประชาชน เข้ามามีส่วน
 ร่วมและตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง

๕.๒ ขอความร่วมมือหน่วยงานราชการ วัด สถานศึกษาในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ
 ประชาสัมพันธ์การลด คัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติก การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมใน
 หน่วยงานอย่างเป็นทางการ

๕.๓ ขอความร่วมมือให้ข้าราชการ พนักงานจ้าง ในสังกัดเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ ลด
 ปริมาณขยะตามหลัก ๓ช: ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือหลักการ ๓Rs Reduce Reuse และ
 Recycle เช่น การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก การใช้ภาชนะหรืออุปกรณ์ที่สามารถใช้ในชีวิตรประจำวัน เช่น
 กระบอกน้ำ ตะกร้า และปิ่นโต เป็นต้น

